

Nikolaus Lenau

Parasztok a Tisza partján

Ábrándozók, kiknek vére
Tüzesebb egy régi dalra,
Bár akkordja rég kihalva,
Figyeljetek e mesére.

Szerte a szép Magyarhonban,
Meleg, fürgé szellő szárnyal,
S Tisza partján, a bokrokban
Zeng a boldog csalogánydal.
Halak éjjel fickándoznak,
A tavasztól csókot lopva,
S a hold ezüst hálójától
Sem ijednek a habokba.
Erek futnak víg csergéssel,
S a tavaszi bűvös tájék,
Hab fodroktól becézgetve,
Pompásb itt, mint máshol tán még.
S mert a kikelet pompája
Víz alatt csak néma lehet,
Itt zeng és itt ragyog, fénylik
Százszorta a vizek felett.
Hím csalogány ver vágó dalt,
Boldog párja figyel lesve,
S hosszan epekedve száll el
Édes hangja a füzesbe.
Tréfálkozva, kacagással
Víg parasztok eveznek itt,
S a part mellett a cigányok
Vonójukat máris kenik.
Partot érnek s hangos szóval
Térnek most be a csárdába.
Siet sötét pincelépcsőn
Borért a csapláros lába.

Tölgyfa asztal köré ülnek ezalatt
Az öregek. Jó tánc előtt pár falat.
Pompás ízű búzakenyér
Leszelésre sorba fordul,
S hörpintgetnek, iddogálnak
Sötét vörös, tüzes borbúl.
Letörli és igazítgat azután,

Ki-ki csüngő, nagy bozontos bajuszán,
El ne állja valahogy az edelt.
Jön peccsenye, sonka, hideg és meleg,
Fogmalmokba kerülnek az ételek,
Míg amott már a legénynép táncra kel.
Hej, hogy zeng, bong a hegedű, hogy zokog!
Hej, a verő a cimbalmon hogy kopog!
A húrokon hogy futkároz fel meg le,
A magyar dal tüzes szíve ver benne.
Istenem, hogy ujjongnak a hegedűk!
A klarinét édes hangja ver bennük,
Síró panasz, öröm, kacaj
Váltakoznak gyors ütemben,
S a hangzavar örvényein
Bizton, hetykén mind átlebben.
És a hangok lejtnek, kúsznak szerteszét,
Körülfonják a dalok őserdejét,
Ki-ki csapnak vad, toborzó lánggal égve,
De a bőgő mégis együtt tartja végre.
Táncot rop sok izmos legény,
S megforgatják balra, jobbra
A karcsú friss menyecskéket,
Jó magasra fel-feldobva.
Minél gyorsabb ütemben szól a zene,
Annál jobban forog legény, menyecske,
Mint örvénylő árban forog a sajka,
Mint rózsaszál, ha a vihar felkapja.
Ahogy harsog a hatalmas vad zene,
Mint hogyha a földes padló rengene.

Most meg kedves verbunkost húz a cigány,
Talpra ugrik az öreg is mindahány.
Drága ősi dal, a nép nem feledte,
Pedig mennyi idő szállt már felette!
E nótánál vigadtak még,
Akik régen már a földbe.
Az unoka a holtaktól
Hagyományként örökölte.
Új nótára nem kíváncsi a paraszt.
M megbűvölte tán az ősök szelleme,
Mintha új dal neki már nem kellene,
A cigány csak mindig, egyre húzza azt.
Órák múlnak e dal mellett,
Vége-hossza nincs a táncnak,
Majd intenek a cigányok egy a másnak,
S mind halkabban, mind halkabban
De azért csak mégis játsznak.

Mámorukban nem figyelnek; a zene
 Mintha most is még erővel zengene.
 Pedig egyre halkabb-halkabb lesz a dal,
 Végre már a víg toborzó csendbe hal.
 Brácsás, flótás és hegedűs
 Kiosonnak szépen, sorban,
 De ők hallják s táncolnak még
 A zene- és bormámorban.
 Táncolnak, míg a napsugár beköszönt,
 S az ablakon keresztül küld fényözönt,
 Míg vállukra a csapláros rá nem vert,
 S így szól nekik: Adjon isten jó reggelt! –
 Szállong, száll a tréfás mese
 A balgákról, kik táncoltak,
 Amikor a cigányok már
 Fáradtan rég otthon voltak.

(1844)

(Feleki Sándor fordítása)

Nikolaus Lenau (1802–1850) a Temes megyei Csatádon született. Ifjúkora jelentős részét is Magyarországon töltötte, és az itt szerzett élmények meghatározónak bizonyultak egész költői világára nézve. Avatott érzékkel leste el a magyar néplélek titkait, a nyugati költészetben úttörő módon énekelve meg a magyar tájakat, a magyarság életét. Muzsikuspóéta volt: kiválóan hegedült. Lenau *Faustja* döntő ihletést gyakorolt a zeneszerző Liszt Ferencre. A költő szokás „az osztrákok Petőfije”-ként is emlegetni, ám minthogy életútja és munkássága ezernyi szállal kötődött hozzánk, joggal érezhetjük magunkénak is.

